

V Bruseli 25. júna 2026
(OR. en)

11024/26

ECOFIN 893
RELEX 882
NIS 1
MED 32
COEST 506
ECB
EIB

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	23. júna 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 294 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o vykonávaní makrofinančnej pomoci tretím krajinám v roku 2025

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 294 final.

Príloha: COM(2026) 294 final



EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 6. 2026
COM(2026) 294 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
o vykonávaní makrofinančnej pomoci tretím krajinám v roku 2025

{SWD(2026) 160 final}

OBSAH

1. ÚVOD	2
2. OPERÁCIE MAKROFINANČNEJ POMOCI V ROKU 2025	3
2.1. Východné susedstvo	3
• Ukrajina	3
2.2. Južné susedstvo	5
• Egypt	5
• Jordánsko	6
2.3. Západný Balkán	8
• Severné Macedónsko	8
3. ZABEZPEČENIE RIADNEHO VYUŽÍVANIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV MFP: OPERATÍVNE POSÚDENIA A <i>EX POST</i> HODNOTENIA	9
3.1. Operatívne posúdenia	9
3.2. Hodnotenia	11
4. VŠEOBECNÝ VÝVOJ TÝKAJÚCI SA NÁSTROJA MFP	11
4.1 Fungovanie nástroja MFP	11
4.2 MFP vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027	12
4.3 MFP navrhovaná v návrhu Komisie na budúci viacročný finančný rámec na roky 2028 – 2034	13
5 VÝHLAD DO BUDÚCNOSTI – OPERÁCIE MFP A ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA V ROKU 2026	14
Tabuľka 1: Závazky a platby grantov MFP a vyplácanie úverov MFP v rokoch 2023 – 2026 (v EUR)	17

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní makrofinančnej pomoci tretím krajinám v roku 2025¹

1. ÚVOD

Makrofinančná pomoc (ďalej len „MFP“) je finančný nástroj EÚ² poskytovaný partnerským krajinám, ktoré čelia ťažkostiam v oblasti platobnej bilancie. Od svojho vzniku v roku 1990 MFP prispieva k posilneniu makroekonomickej a finančnej stability a zároveň podporuje vykonávanie štrukturálnych reforiem v krajinách susediacich s EÚ alebo geograficky blízkych EÚ vrátane kandidátskych krajín. Jej poskytovanie je vo všeobecnosti podmienené existenciou nepreventívneho dojednaní s Medzinárodným menovým fondom (ďalej len „MMF“). Na operácie MFP sa vzťahuje aj politická podmienka, v rámci ktorej sa vyžaduje dodržiavanie ľudských práv a účinné demokratické mechanizmy vrátane pluralitného parlamentného systému a právneho štátu v súlade so zásadami a s cieľmi vonkajšej činnosti Únie stanovenými v článku 21 ods. 1 ZEÚ.

Účelom MFP je zmierniť bezprostredné tlaky na vonkajšie financovanie a pomôcť vyriešiť základné príčiny napätia v platobnej bilancii. Poskytovaním včasnej a cielenej finančnej pomoci umožňuje prijímateľským krajinám rozšíriť fiškálny priestor, zlepšiť udržateľnosť dlhovej služby a pokročiť v potrebných reformách. Vďaka ľahšiemu vykonávaniu makroekonomickej úpravy môžu operácie MFP zmierniť nepriaznivý hospodársky a sociálny vplyv, čím sa partnerským krajinám poskytne dostatok času na riešenie základných príčin krízy v oblasti platobnej bilancie.

MFP sa poskytuje najmä vo forme dlhodobých zvýhodnených úverov, hoci v prípade potreby sa môžu pri operáciách kombinovať úvery a granty. Úvery v rámci MFA sa financujú na základe stratégie diverzifikovaného financovania EÚ, v rámci ktorej Komisia vydáva dlhopisy EÚ s jednotným označením a výnosy z nich posiela do centrálného fondu, z ktorého sa financujú viaceré politické programy EÚ vrátane MFP. Granty MFP sú financované priamo z rozpočtu EÚ.

MFP sa zvyčajne uvoľňuje v splátkach za predpokladu splnenia jasne stanovených podmienok hospodárskej politiky dohodnutých s partnerskou krajinou. MFP dopĺňa pravidelnú pomoc EÚ v rámci spolupráce a prispieva k širším cieľom EÚ, ktorými sú ochrana stability, podpora prosperity a presadzovanie hodnôt EÚ za jej hranicami. Toto posúdenie je podložené viacerými nezávislými *ex post* hodnoteniami operácií MFP³, ako

¹ Táto správa je založená na informáciách, ktoré boli k dispozícii do apríla 2026.

² Právnym základom poskytovania MFP tretím krajinám, ktoré nie sú rozvojovými krajinami, je článok 212 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Článok 213 ZFEÚ možno použiť ako právny základ, ak tretia krajina požaduje neodkladnú finančnú pomoc.

³ Všetky *ex post* hodnotenia sú k dispozícii na webovom sídle Komisie: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_sk.

aj metahodnotením z roku 2023, ktoré zahŕňa všetky operácie MFP hodnotené v rokoch 2010 až 2020⁴.

V roku 2025 nástroj MFP naďalej preukazoval svoju schopnosť rýchlo a účinne reagovať na výnimočné okolnosti a zároveň si zachoval svoje hlavné poslanie, ktorým je ochrana makroekonomickej stability a podpora štrukturálnych reforiem. EÚ vyplatila Ukrajine vo forme úverov MFP 18,1 miliardy EUR v rámci iniciatívy skupiny G7 „úvery pre Ukrajinu urýchľujúce využitie mimoriadnych príjmov“ (ďalej len „ERA“)⁵. Hoci má táto podpora, takisto ako predchádzajúce operácie MFP, špecifické charakteristiky, zameriavala na riešenie akútnych finančných potrieb krajiny a podporu jej hospodárskej odolnosti v situácii, keď pokračujúce útoky Ruska spôsobili veľké škody na kritickej infraštruktúre Ukrajiny a mali výrazné makroekonomické dôsledky. Zároveň operácie MFP pre Egypt a Jordánsko pomohli stabilizovať ich hospodárstva v čase silnejúcich výziev vyplývajúcich zo zložitej a nestabilnej regionálnej situácie na Blízkom východe a z potreby zrýchliť dôležité štrukturálne reformy.

Výročná správa o MFP za rok 2025 bola vypracovaná v súlade s povinnosťami Komisie podávať správy podľa práva EÚ. Správu dopĺňa pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý obsahuje podrobnejšie posúdenie vykonávania jednotlivých operácií MFP.

2. OPERÁCIE MAKROFINANČNEJ POMOCI V ROKU 2025

V roku 2025 EÚ poskytla makrofinančnú pomoc Ukrajine, Egyptu a Jordánsku.

Vzhľadom na pokračujúcu útočnú vojnu Ruska bola Ukrajina naďalej najväčším príjemcom MFP, pričom v priebehu roka jej bolo vyplatených 18,1 miliardy EUR v rámci iniciatívy ERA skupiny G7, na základe ktorej boli sprístupnené úvery v celkovej výške 45 miliárd EUR, ktoré sa majú splácať z mimoriadnych príjmov z imobilizovaných ruských štátnych aktív. V južnom susedstve spoluzákonodarcovia v júni 2025 schválili operáciu MFP pre Egypt vo výške 4 miliárd EUR, z čoho 1 miliarda EUR bola vyplatená v januári 2026. Okrem toho v apríli 2025 spoluzákonodarcovia schválili operáciu MFP pre Jordánsko vo výške 500 miliónov EUR, pričom 250 miliónov EUR bolo vyplatených v septembri 2025. V auguste 2025 Komisia navrhla dodatočnú operáciu MFP pre Jordánsko vo výške 500 miliónov EUR. A napokon, pokiaľ ide o západný Balkán, v rámci prebiehajúcej operácie MFP pre Severné Macedónsko vo výške 100 miliónov EUR, nedošlo k žiadnemu ďalšiemu pokroku.

2.1. Východné susedstvo

- **Ukrajina**

Napriek vážnemu poškodeniu ľudského aj fyzického kapitálu od začiatku komplexnej vojenskej invázie Ruska v roku 2022 ukrajinské hospodárstvo naďalej preukazuje pozoruhodnú odolnosť, hoci sa jeho rast v posledných štvrtrokoch výrazne spomalil. Po zvýšení o 3,5 % v roku 2024 sa rast reálneho HDP v roku 2025 oslabil na 1,8 % v dôsledku

⁴ Pracovný dokument útvarov Komisie o hodnotení makrofinančnej pomoci pre tretie krajiny (Metahodnotenie operácií za obdobie 2010 – 2020), SWD(2023) 16.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2773 z 24. októbra 2024 o zriadení Mechanizmu spolupráce v oblasti úverov pre Ukrajinu a poskytnutí výnimočnej makrofinančnej pomoci Ukrajine (Ú. v. EÚ L, 2024/2773, 28.10.2024).

zintenzívnenia útokov na energetickú infraštruktúru, nedostatku pracovnej sily a pretrvávajúcich kapacitných obmedzení. Hospodárstvo sa naďalej vo veľkej miere opieralo o fungovanie vývozných koridorov cez Čierne more a Dunaj, ako aj o pretrvávajúcu medzinárodnú finančnú pomoc vrátane podpory vo forme MFP EÚ v rámci iniciatívy ERA a z Nástroja pre Ukrajinu. Inflácia sa začiatkom roka 2025 zrýchlila v dôsledku narušení dodávok energií, tlakov na ceny potravín a silného rastu miezd, ale odvtedy sa výrazne zmiernila a v januári 2026 dosiahla 7,4 %. Čiastočne šlo o dôsledok prísnej menovej politiky Národnej banky Ukrajiny počas celého roka 2025, ktorá sa uvoľnila len nedávno, keď bola kľúčová základná úroková sadzba v januári 2026 znížená na 15 %. Zahraničná pozícia je naďalej nestabilná, pričom deficit bežného účtu je naďalej značný a v roku 2025 sa odhaduje na 14,5 % HDP, čo je odrazom vysokého dopytu po dovoze v súvislosti s potrebami obrany, energetiky a rekonštrukcie a odrazom postupného znižovania grantového financovania. Verejné financie sú naďalej pod silným tlakom, pričom deficit štátneho rozpočtu dosahuje 19,5 % HDP, čo je odrazom pretrvávajúcich vojnových výdavkov a potrieb rekonštrukcie, a to aj napriek novým daňovým opatreniam, ktorých cieľom je posilniť príjmy. Bankový sektor bol doteraz stabilný, s dostatočnou kapitálovou vybavenosťou a podporovaný obozretnou reguláciou a silnou likviditou, a to aj napriek mimoriadne náročnému prevádzkovému prostrediu. Z hľadiska budúcnosti sú hospodárske vyhliadky naďalej veľmi neisté a obmedzuje ich pokračujúce ničenie energetickej a výrobnjej infraštruktúry, nedostatok pracovnej sily a nepredvídateľný priebeh vojny. V tejto súvislosti je naďalej nevyhnutná pretrvávajúca a predvídateľná medzinárodná finančná podpora na zachovanie makroekonomickej stability a na to, aby Ukrajina mohla naďalej odolávať útočnej vojne Ruska.

Od začiatku komplexnej útočnej vojny Ruska do konca roka 2023 sa v rámci po sebe nasledujúcich operácií MFP vyplatilo celkovo 25,2 miliardy EUR, ale vojna naďalej vyvíjala na ukrajinské verejné financie značný tlak. V dôsledku toho bolo v roku 2025 potrebné dodatočné financovanie na riešenie medzery vo financovaní v krajine.

Vzhľadom na to sa vedúci predstavitelia skupiny G7 na svojom samite v talianskej Apúlii v júni 2024 zaviazali poskytnúť Ukrajine úvery v rámci iniciatívy ERA vo výške 45 miliárd EUR, ktoré sa majú splácať z budúcich mimoriadnych príjmov získaných z imobilizovaných ruských štátnych aktív držaných v EÚ a iných príslušných jurisdikciách. Na základe tohto záväzku Európsky parlament a Rada prijali 24. októbra 2024 nariadenie (EÚ) 2024/2773, ktoré nadobudlo účinnosť 29. októbra 2024. Po potvrdení príspevkov partnerov zo skupiny G7 na zasadnutí ministrov financií krajín G7 25. októbra 2024 EÚ potvrdila úver v rámci MFP pre Ukrajinu vo výške 18,1 miliardy EUR, ktorý sa mal vyplatiť v jednej splátke. Komisia po posúdení splnenia politických podmienok spojených s touto splátkou⁶ prijala 18. decembra 2024 rozhodnutie, ktorým sa povoľuje uvoľnenie tejto jedinej splátky. Tieto podmienky sa týkali kľúčových oblastí reforiem vrátane makrofinančnej stability, štátom vlastnených podnikov, verejnej správy, energetiky, právneho štátu a boja proti korupcii a obrany. Boli navrhnuté ako priebežné kroky smerujúce k vykonávaniu širších opatrení v rámci Plánu pre Ukrajinu.

⁶ Úver MFP v rámci iniciatívy ERA bol zaručený manévrovacím priestorom rozpočtu EÚ. Vzhľadom na obdobie dostupnosti manévrovacieho priestoru bolo poskytnutie tejto záruky na predmetný úver podmienené prijatím rozhodnutia o uvoľnení jedinej splátky do 24. decembra 2024.

Celá suma MFP bola vyplatená v roku 2025 v tranžiach, pričom prvá tranža bola vyplatená v januári vo výške 3 miliárd EUR. Vo februári sa z dôvodu tohto čiastočného prednostného čerpania nevyplatili žiadne prostriedky. Následne sa vyplácanie uskutočňovalo podľa stabilného harmonogramu, pričom tranže vo výške 1 miliardy EUR boli vyplatené v období od marca do septembra 2025. Keďže boje na frontovej línii sa zintenzívnili, presiahli potreby Ukrajiny v oblasti financovania armády v 4. štvrtroku 2025 predchádzajúce odhady. Flexibilita zakotvená v harmonograme vyplácania umožnila prednostné čerpanie tranže vo výške 6,1 miliardy EUR, ktorá bola pôvodne plánovaná na december 2025, a navýšenie prostriedkov v rámci bežného vyplácania v októbri a novembri 2025. V dôsledku toho boli v októbri 2025 vyplatené 4 miliardy EUR a v novembri 2025 4,1 miliardy EUR.

Politické podmienky boli počas celého roka naďalej hodnotené pozitívne na základe priebežných hodnotení útvarmi Komisie a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť. Obavy však vyvolal vývoj v júli 2025, ktorý ovplyvnil inštitucionálny rámec upravujúci nezávislosť protikorupčných orgánov – najmä Národného protikorupčného úradu Ukrajiny (NABU) a Špecializovanej protikorupčnej prokuratúry (SAPO). Tento vývoj sa vnímal ako potenciálny výrazný krok späť z hľadiska ochrany autonómie kľúčových protikorupčných inštitúcií. Komisia úzko spolupracovala s ukrajinskými orgánmi s cieľom zvrátiť túto situáciu, obnoviť nezávislosť NABU a SAPO a zabezpečiť, aby sa pred akýmkoľvek vyplatením prostriedkov v rámci MFP primerane riešili všetky riziká ohrozujúce nezávislosť inštitúcií (s pozastavením platby až do vyriešenia situácie).

Ukrajina zároveň úspešne ukončila niekoľko preskúmaní v rámci dojednania MMF z roku 2023 o rozšírenej fondovej facilitate, čím zdôraznila svoje pokračujúce odhodlanie napredovať v reformách napriek mimoriadne náročným okolnostiam.

2.2. Južné susedstvo

- **Egypt**

Egypt zažil na začiatku tohto desaťročia náročné makroekonomické podmienky v súvislosti s viacerými vonkajšími otrasmami, napríklad s pandémiou ochorenia COVID-19, vojnou v Pásme Gazy a útokmi na lode v Červenom mori. Pomalý pokrok v hospodárskych reformách vyvolával neistotu a odrádzal zahraničné investície. Rast reálneho HDP Egypta dosiahol v rozpočtovom roku od júla 2024 do júna 2025 (ďalej len „rozpočtový rok 2024 – 2025“) 4,4 % a v druhej polovici roka 2025 sa ďalej zrýchlil na medziročnú úroveň 5,3 %. S pokrokom v riadení makroekonomických politík, vplyvom liberalizácie výmenného kurzu v roku 2024 a určitým zlepšením podnikateľského prostredia sa situácia začala zlepšovať. K rastu prispela najmä súkromná spotreba a súkromné investície, zatiaľ čo verejné investície sa znížili. Príspevok čistého vývozu tovarov a služieb zostal záporný. Miera nezamestnanosti sa v 4. štvrtroku 2025 znížila na 6,2 % z úrovne 6,4 % v predchádzajúcom roku. Inflácia sa v 2. polroku 2025 stabilizovala na úrovni približne 12 %, čo predstavuje pokles oproti úrovni 28,5 % v roku 2024. Deficit verejných financií dosiahol v rozpočtovom roku 2024 – 2025 úroveň 7,2 % HDP, pričom úrokové platby z dlhu verejnej správy presiahli 10 % HDP. Verejný dlh klesol na 84 % HDP. Deficit bežného účtu sa v rozpočtovom roku 2024 – 2025 znížil na 4,2 % HDP, pričom zvýšené

remitencie z práce v zahraničí a príjmy z cestovného ruchu čiastočne kompenzovali prehlbujúci sa deficit obchodu s tovarom. Priame zahraničné investície dosiahli v rozpočtovom roku 2024 – 2025 úroveň 3,3 % HDP. Čisté devízové rezervy centrálnej banky dosiahli ku koncu apríla 2026 výšku 53 miliárd USD, čo zodpovedá šesťmesačnému dovozu tovarov a služieb; dosiahol sa teda nárast oproti úrovni 48,1 miliardy USD zaznamenatej rok predtým. Krajina je však vzhľadom na svoju závislosť od dovozu ropy a plynu, cestovného ruchu a remitencií naďalej zraniteľná voči vonkajším otrasom, ako bol napríklad nedávny konflikt na Blízkom východe, aj keď vďaka uskutočneným reformám je Egypt pripravený lepšie než v prípade predchádzajúcej energetickej krízy.

V marci 2024 EÚ a Egypt uzavreli strategické a komplexné partnerstvo pre spoločnú prosperitu, stabilitu a bezpečnosť, ktorého základom je finančný balík vo forme krátkodobej a dlhodobej podpory vo výške až 7,4 miliardy EUR. Vzhľadom na zložitú hospodársku a finančnú situáciu Egypta a jeho úlohu ako dôležitého stabilizačného faktora v čoraz nestabilnejšom regióne Komisia navrhla podporiť Egypt dvoma operáciami MFP vo výške až 5 miliárd EUR, rozdelenými na i) krátkodobú operáciu MFP vo výške 1 miliardy EUR a ii) pravidelnú operáciu MFP vo výške až 4 miliárd EUR. Krátkodobá MFP vo výške 1 miliardy EUR bola schválená Radou v apríli 2024⁷ a v plnej výške vyplatená v jednej splátke v decembri 2024.

Európsky parlament a Rada v júni 2025 schválili následnú operáciu vo výške 4 miliárd EUR⁸. V júli 2025 bolo podpísané memorandum o porozumení (ďalej len „MoP“), na ktoré sa vzťahovalo stanovisko výboru členských štátov. Prvá splátka vo výške 1 miliardy EUR bola vyplatená v januári 2026 na základe pozitívneho posúdenia vykonávania 13 politických opatrení spojených s prvou splátkou (ktoré sa zameriavali na posilnenie verejných financií, zlepšenie sociálnej ochrany a politík trhu práce, zlepšenie konkurencieschopnosti a podnikateľského prostredia a podporu zelenej transformácie), pokroku Egypta vo vykonávaní konkrétnych a dôveryhodných krokov požadovaných v zmysle politickej podmienky a pokračujúcich pozitívnych výsledkov programu MMF. Druhá a tretia splátka MFP, každá vo výške 1,5 miliardy EUR, sa takisto plánujú vyplatiť v roku 2026 za predpokladu pozitívneho vyhodnotenia splnenia podmienok.

Výkonná rada v marci 2025 ukončila štvrté preskúmanie rozšírenej fondovej facility MMF vo výške 8 miliárd USD. Z dôvodu oneskorenia pri vykonávaní politiky bolo piate preskúmanie zlúčené so šiestym preskúmaním a uskutočnilo sa v decembri 2025. Výkonná rada MMF ho schválila vo februári 2026. V decembri 2026 sa program MMF skončí.

• **Jordánsko**

Jordánske hospodárstvo a jeho vyhliadky sú aj naďalej zaťažené pretrvávajúcou regionálnou neistotou, a to napriek celkovo odolnej makroekonomickej výkonnosti. Rast reálneho HDP Jordánska sa v 1. až 3. štvrtroku 2025 zrýchlil na 2,7 % z úrovne 2,4 % v rovnakom období v roku 2024. Rast mal v roku 2025 široký záber a odrážal pokračujúce zlepšenie v poľnohospodárstve, spracovateľskom priemysle a dopravných službách, zatiaľ čo ťažba zaznamenala mierny pokles. Narušenia leteckej dopravy v súvislosti so zvýšeným

⁷ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2024/1144 z 12. apríla 2024 o poskytnutí krátkodobej makrofinančnej pomoci Egyptskej arabskej republike (Ú. v. EÚ L, 2024/1144, 15.4.2024).

⁸ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/1267 z 24. júna 2025 o poskytnutí makrofinančnej pomoci Egyptskej arabskej republike (Ú. v. EÚ L, 2025/1267, 27.6.2025).

napätím v regióne počas leta boli krátkodobé a zdá sa, že mali len obmedzené dôsledky na cestovný ruch a obchod. Priemerná inflácia sa v roku 2025 držala na úrovni 1,8 %. V septembri 2025 Centrálna banka Jordánska znížila svoju základnú úrokovú sadzbu o 25 bazických bodov na 6,25 %, čo bolo jej prvé zníženie od decembra 2024, čím sa vo všeobecnosti prispôsobila uvoľneniu menovej politiky USA vzhľadom na naviazanosť dinára na americký dolár.

Deficit bežného účtu sa v 1. polroku 2025 znížil na 7,4 % HDP z úrovne 8,3 % HDP v predchádzajúcom roku. Toto zlepšenie bolo spôsobené silnejším vývozom tovarov a služieb, ktorý viac než kompenzoval rast dovozu. Obchod s tovarom zaznamenal deficit vo výške 25,7 % HDP, ktorý čiastočne zmiernili vysoké príjmy z cestovného ruchu. Priame zahraničné investície sa v 1. polroku 2025 zvýšili na 4,0 % HDP (v porovnaní s 3,1 % HDP v roku 2024). Hrubé devízové rezervy Centrálny banky Jordánska zostali vysoké a na konci novembra 2025 dosiahli 24,6 miliardy USD, čo pokrýva približne 8,8 mesiaca dovozu tovarov a služieb. Predpokladá sa, že celkový deficit ústrednej verejnej správy sa zníži z približnej úrovne 5,3 % HDP v roku 2025 približne na 4,8 % HDP v roku 2026 (4,3 % HDP v roku 2027), čo je odrazom očakávanej pokračujúcej mobilizácie príjmov a výdavkovej disciplíny. Verejný a štátom garantovaný dlh zostal na konci roka 2025 na vysokej úrovni 108,6 % HDP (83,4 % HDP okrem držaných dlhových nástrojov systému sociálneho zabezpečenia), pričom zahraničný dlh predstavoval 42,2 % HDP. V roku 2025 ratingové agentúry ponechali Jordánsku rating štátu na špekulatívnom stupni.

Vypuknutie vojny v Pásme Gazy v októbri 2023 viedlo k výrazným presahom do Jordánska, ktoré zvýšili tlak na jeho bezpečnosť a preverili jeho hospodársku odolnosť. V tejto súvislosti jordánske orgány v októbri 2023 požiadali o novú operáciu MFP. Spoluzákonodarcovia v apríli 2025 schválili operáciu „MFP IV“ vo výške 500 miliónov EUR vo forme úverov⁹ a v septembri 2025 sa uskutočnilo prvé vyplatenie sumy 250 miliónov EUR. Toto prvé vyplatenie bolo podmienené splnením predbežných podmienok, t. j. splnením politickej podmienky a dosiahnutím uspokojivých výsledkov v rámci programu MMF. Operácia sa uskutočnila prednostným čerpaním s cieľom pomôcť Jordánsku uspokojiť naliehavé potreby vonkajšieho financovania v čase zvýšenej regionálnej nestability a zároveň čiastočne kompenzovať nezvyčajne dlhý časový odstup medzi žiadosťou z októbra 2023 a prijatím v apríli 2025. Toto oneskorenie čiastočne súviselo s voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024 a následným procesom ustanovenia.

Zvyšné splátky vo výške 150 miliónov EUR a 100 miliónov EUR sú naplánované na roky 2026 a 2027, a to v závislosti od splnenia predbežných podmienok a politických podmienok dohodnutých v MoP, ktoré sú zamerané na posilnenie verejných financií, zlepšenie správy vecí verejných a boja proti korupcii, zlepšenie sociálnej ochrany a politik trhu práce a podporu zelenej transformácie a dynamickejšieho podnikateľského prostredia.

Úzky vzťah Jordánska s MMF je zakotvený v štvorročnom dojednaní o rozšírenej fondovej facilitate schválenom v januári 2024 s celkovým prístupom zodpovedajúcim približne 1,3 miliardy USD a v dojednaní o nástroji odolnosti a udržateľnosti schválenom

⁹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/793 zo 14. apríla 2025 o poskytnutí ďalšej makrofinančnej pomoci Jordánskemu hášimovskému kráľovstvu (Ú. v. EÚ L, 2025/793, 22.4.2025).

v júni 2025 s prístupom zodpovedajúcim približne 700 miliónom USD. Posledné preskúmanie v rámci týchto dvoch nástrojov sa uskutočnilo v apríli 2026, keď MMF dosiahol s orgánmi dohodu na pracovnej úrovni, pričom sa v ňom vyzdvihli dobré výsledky programu napriek čoraz náročnejšiemu vonkajšiemu prostrediu, ktoré je dôsledkom poslednej vojny na Blízkom východe. MMF zhodnotil, že fiškálna výkonnosť Jordánska je naďalej v súlade s programovými cieľmi, k čomu prispieva solídny výber príjmov a disciplinované bežné výdavky. Orgány sú odhodlané pokračovať v postupnej fiškálnej konsolidácii s cieľom dosiahnuť znížovanie pomeru dlhu k HDP, a to na základe strednodobej stratégie v oblasti príjmov a zlepšení v oblasti verejných financií, pričom sa zachováva priestor na nevyhnutné sociálne výdavky a výdavky na verejné investície.

Jordánsko vzhľadom na náročnú hospodársku situáciu a rozsiahle nepokryté finančné potreby požiadalo v januári 2025 o dodatočnú operáciu „MFP V“ vo výške 500 miliónov EUR. V žiadosti poukázalo na zhoršujúce sa hospodárske a politické prostredie, pričom regionálne otrasy sa v roku 2024 zintenzívnili na pozadí už aj tak nejstej globálnej situácie. Spoluzákonodarcovia schválili novú operáciu v januári 2026¹⁰, pričom vyplatenie je naplánované na roky 2026 – 2027 súbežne s MFP IV. Prebiehajú rokovania o MoP. MFP IV aj MFP V sú súčasťou širokého rámca strategického a komplexného partnerstva medzi EÚ a Jordánskom, ktoré sa začalo v januári 2025.

2.3. Západný Balkán

- **Severné Macedónsko**

Rast HDP sa zrýchlil z 3 % v roku 2024 na 3,5 % v roku 2025, a to najmä vďaka investíciám, keďže sa zvýšilo tempo prác na projektoch verejných cestných komunikácií. Zvýšili sa aj súkromné investície, ktoré boli podporované vládou subvencovanými úvermi. Rast spotreby domácností zostal na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku (2,2 % medziročne), k čomu prispeli rastúce reálne disponibilné príjmy v dôsledku zvyšovania dôchodkov a miezd pri dočasnom zmiernení inflácie, ako aj výrazná úverová expanzia. K rastu ďalej prispela verejná spotreba (+5,3 %), čo bolo najmä odrazom výrazného rastu miezd vo verejnom sektore. Po reálnom poklese v roku 2024 sa vývoz v roku 2025 zotavil (+6,1 %). Keďže však investície a produkcia na vývoz vo veľkej miere závisia od dovážaných vstupov, ročný nárast dovozu bol výraznejší (+6,8 %). Celkovo bol príspevok čistého vývozu k rastu HDP naďalej záporný. Priemerná medziročná inflácia spotrebiteľských cien sa zrýchlila z 3,5 % v roku 2024 na 4,1 % v roku 2025 v dôsledku rastu cien potravín napriek dočasnej kontrole cien zo strany vlády a na domácom fronte v dôsledku rastúcich mzdových nákladov, ktoré ovplyvnili služby. Centrálna banka zachovala obozretné zámery politiky, pričom zvýšila povinné minimálne rezervy a posilnila svoje makroprudenciálne nástroje. V decembri 2025 upravila rámec svojej menovej politiky s cieľom zlepšiť riadenie likvidity a transmisiu menovej politiky. Deficit bežného účtu sa v roku 2025 medziročne zvýšil o 2,1 percentuálneho bodu na 4,3 % HDP najmä v dôsledku nižšieho prebytku v bilancii druhotných dôchodkov a v bilancii služieb. Čistý prílev priamych zahraničných investícií sa z mimoriadne vysokej úrovne v roku 2024

¹⁰ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/188 z 20. januára 2026 o poskytnutí makrofinančnej pomoci Jordánskemu hášimovskému kráľovstvu (Ú. v. EÚ L, 2026/188, 23.1.2026).

(6,6 %) znížil na 2,2 % HDP v roku 2025, čo bolo skôr dôsledkom veľkého odlevu medzipodnikových úverov než poklesu investícií na zelenej lúke. Fiškálna politika bola naďalej expanzívna. Deficit verejných financií sa v súlade s cieľom vlády znížil o 0,5 percentuálneho bodu ročne na 4 % HDP v roku 2025. Pri rozpočtovom vyvažovaní v polovici roka sa znížili kapitálové výdavky s cieľom financovať nové výdavkové záväzky, a to najmä v oblasti miezd a dôchodkov vo verejnom sektore. Na konci roka 2025 bola úroveň verejného dlhu v Severnom Macedónsku približne o 10 percentuálnych bodov vyššia ako pred pandemiou (2019) a dosahovala 59,6 % HDP, pričom dlh verejnej správy sa v tomto období zvýšil o 11,3 percentuálneho bodu na 51,8 %.

Komisia vo februári 2023 prijala návrh na poskytnutie MFP Severnému Macedónsku vo výške najviac 100 miliónov EUR vo forme úverov, ktoré sa mali vyplatiť v dvoch rovnakých splátkach. Spoluzákonodarcovia schválili operáciu v júli 2023¹¹ a Komisia a orgány Severného Macedónska v januári 2024 podpísali MoP. MoP obsahuje 20 politických podmienok (z ktorých osem sa týka prvej splátky) v týchto oblastiach: verejné financie, podnikateľské prostredie, vzdelávanie a trh práce, energetika, súdnictvo, dobrá správa vecí verejných a boj proti korupcii. Komisia vyplatila prvú splátku vo výške 50 miliónov EUR v apríli 2024 po tom, ako vyhodnotila, že sú splnené všetky súvisiace podmienky.

Druhá splátka vo výške 50 miliónov EUR nebola dosiaľ vyplatená, keďže orgány o tieto prostriedky nepožiadali, a teda nepredložili vyhlásenie o súlade týkajúce sa vykonávania politických reforiem, ktoré sú so splátkou spojené. V nadväznosti na skončenie platnosti dojednania s MMF o preventívnej linke a linke likvidity v novembri 2024 Severné Macedónsko sa s MMF nedohodlo na novom programe vyplácania, čo je jednou z podmienok na uvoľnenie splátky MFP. Obdobie dostupnosti operácie MFP sa končí v auguste 2026.

3. ZABEZPEČENIE RIADNEHO VYUŽÍVANIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV MFP: OPERATÍVNE POSÚDENIA A EX POST HODNOTENIA

3.1. Operatívne posúdenia

V súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509¹² (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“) vykonáva Komisia s pomocou externých poradcov operatívne posúdenia s cieľom získať primeranú istotu o fungovaní administratívnych postupov a finančných tokov v prijímateľských krajinách.

V operatívnych posúdeniach sa skúmajú systémy riadenia verejných financií, najmä inštitucionálne usporiadanie a postupy ministerstiev financií a centrálnych bánk, a konkrétnejšie riadenie účtov, na ktoré sa vypláca finančná pomoc EÚ. Osobitná pozornosť sa venuje aj fungovaniu, nezávislosti a pracovným programom inštitúcií

¹¹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1461 z 12. júla 2023 o poskytnutí makrofinančnej pomoci Severomacedónskej republike (Ú. v. EÚ L 180, 17.7.2023, s. 1).

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024).

vykonávajúcich externé audity a účinnosti ich kontrol. Okrem toho sa preskúmavajú postupy verejného obstarávania na centrálnej úrovni.

V roku 2022 sa uskutočnilo operatívne posúdenie administratívnych a finančných tokov Ukrajiny pred výnimočnou podporou MFP (2022), MFP+ (2023) a MFP v rámci iniciatívy ERA (2024 – 2025). Dospelo sa v ňom k záveru, že od predchádzajúceho posúdenia v roku 2018 sa dosiahol značný pokrok v posilňovaní systémov riadenia verejných financií a iných finančných tokov. Takisto sa v ňom vyzdvihol pretrvávajúci záväzok ukrajinských orgánov pokračovať v zlepšovaní. V posúdení sa zdôraznilo uprednostnenie reforiem riadenia verejných financií v kľúčových oblastiach a odporučili sa ďalšie opatrenia po zlepšení bezpečnosti vzhľadom na značné úsilie o obnovu, ktoré krajinu čaká.

Začiatkom roka 2026 Komisia vzhľadom na očakávaný začiatok novej operácie MFP pre Ukrajinu iniciovala nové operatívne posúdenie administratívnych a finančných tokov krajiny. V posúdení sa dospelo k záveru, že systémy riadenia verejných financií a iné finančné toky Ukrajiny sa od posúdenia v roku 2022 výrazne zlepšili. Na jednej strane sa v ňom ocenilo vytrvalé zameranie a odhodlanie vlády napriek dlhotrvajúcej vojne a zhoršujúcim sa podmienkam v krajine a konštatovalo sa, že existuje dostatok dôkazov o uskutočnení alebo prebiehajúcom procese viacerých reforiem na zlepšenie kľúčových regulačných otázok, systémov a procesov. Na druhej strane sa v posúdení zdôraznilo, že mnohé z regulačných reforiem bude potrebné otestovať v praxi, a zdôraznilo sa, že viaceré kritické oblasti si budú vyžadovať pozornosť orgánov po obnovení normálneho stavu na Ukrajine.

V roku 2023 sa uskutočnilo operatívne posúdenie Severného Macedónska pred operáciou MFP. V posúdení sa dospelo k záveru, že finančné toky a postupy krajiny sú uspokojivé a jej systémy riadenia verejných financií sa vo všeobecnosti považujú za spoľahlivé, pričom v poslednom období sa zaznamenal významný pokrok.

Pokiaľ ide o Egypt a Jordánsko, v roku 2024 sa vykonali operatívne posúdenia v rámci prípravy na príslušné operácie MFP. V prípade Egypta sa v posúdení zistilo, že orgány dosiahli významný pokrok vrátane zavedenia nových právnych predpisov upravujúcich riadenie verejných financií a bankové operácie, a dospelo sa k záveru, že rámec riadenia verejných financií a finančné toky sú primerané MFP, pokiaľ sa zachová tempo reforiem.

Operatívne posúdenie v prípade Jordánska bolo druhé od roku 2020 a potvrdil sa v ňom pokrok v zlepšovaní systémov riadenia verejných financií a zefektívňovaní verejných výdavkov. Identifikovali sa v ňom však aj niektoré problémy, ako napríklad obmedzená miera nezávislosti a transparentnosti kontrolného úradu, nedostatočné využívanie výboru pre preskúmanie sťažností vo verejnom obstarávaní a nedostatočne rozvinutý sekundárny trh so štátnymi cennými papiermi. Napriek týmto problémom sa v posúdení dospelo k záveru, že administratívne a finančné toky Jordánska poskytujú pevný základ pre vykonávanie operácií MFP. Niektoré zo zistených nedostatkov sa odrazili v politickej podmienenosti príslušných operácií¹³.

¹³ V prípade MoP Jordánska o MFP IV operatívne posúdenie pomohlo pri tvorbe niekoľkých opatrení vrátane: i) vyžadovania výročnej správy o verejnom obstarávaní, v ktorej sa uvádza súhrn sťažností týkajúcich sa verejného obstarávania a výsledky riešenia sporov; ii) posilnenia nezávislosti kontrolného úradu postupným ukončením praxe vykonávať činnosti auditu *ex ante* v útvaroch vnútornej kontroly a iii) výrazného rozšírenia rozsahu výročnej správy kontrolného úradu počínajúc správou zahŕňajúcou činnosti v roku 2025.

3.2. Hodnotenia

V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách a s príslušnými rozhodnutiami o MFP Komisia po dokončení operácií MFP systematicky vykonáva *ex post* hodnotenia. Účelom týchto hodnotení je analyzovať vplyv MFP na hospodárstvo prijímateľskej krajiny, a najmä na udržateľnosť jej zahraničnej pozície, a posúdiť pridanú hodnotu intervencie EÚ.

V januári 2025 Komisia zverejnila spoločné *ex post* hodnotenie operácií MFP v troch krajinách východného susedstva (Moldavsko, Gruzínsko a Ukrajina) v rokoch 2017 až 2020. V hodnotení sa dospelo k záveru, že operácie mali vo všetkých troch krajinách pozitívny vplyv na udržateľnosť dlhovej služby a makroekonomickú stabilizáciu krajiny. V prípade Ukrajiny to bolo zvlášť dôležité vzhľadom na väčší rozsah operácie a náročnejšiu hospodársku situáciu krajiny. V hodnotení sa takisto dospelo k záveru, že tieto tri operácie úspešne podporili pozitívnu zmenu v niekoľkých kľúčových oblastiach reforiem vrátane správy vecí verejných a boja proti korupcii a že boli v súlade so širším politickým rámcom EÚ, pričom sa zosúladiť s programami reforiem príslušných orgánov a programami iných darcov.

V decembri 2025 Komisia uverejnila *ex post* hodnotenie operácií MFP poskytnutých v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 desiatim partnerským krajinám (2020 – 2022). V hodnotení sa posudzoval balík MFP vo výške 3 miliárd EUR poskytnutý v roku 2020 partnerom v regiónoch východného susedstva, západného Balkánu a južného susedstva na zmiernenie hospodárskeho vplyvu pandémie ochorenia COVID-19. V hodnotení sa dospelo k záveru, že balík bol včasnou, dobre cieleňou a veľmi relevantnou reakciou na bezprecedentný hospodársky otras vyvolaný pandémiou ochorenia COVID-19. Tento nástroj bol schopný rýchlo a účinne reagovať na systémový vonkajší otras, ktorý postihol viacero krajín súčasne, a to bez narušenia kvality intervencie MFP, pokroku v reformách zameraných na zlepšenie makroekonomického riadenia alebo správy hospodárskych záležitostí a transparentnosti. Podporil sa ním aj udržateľný rast a súvisiaca politická podmienenosť.

V roku 2025 Komisia začala *ex post* hodnotenie štyroch operácií MFP poskytnutých Ukrajine v rokoch 2022 až 2023 ako značný príspevok k financovaniu okamžitých finančných potrieb krajiny v súvislosti s útočnou vojnou Ruska (núdzová MFP vo výške 1,2 miliardy EUR, mimoriadna MFP I a II vo výške 6 miliárd EUR a MFP+ vo výške 18 miliárd EUR). V hodnotení sa zohľadní výnimočná situácia krajiny, ktorá sa bráni proti útočnej vojne, a naliehavosť finančných potrieb, ako aj osobitosti návrhu operácií, ktoré z toho vyplývajú.

4. VŠEOBECNÝ VÝVOJ TÝKAJÚCI SA NÁSTROJA MFP

4.1 Fungovanie nástroja MFP

V spoločnom vyhlásení Európskeho parlamentu a Rady z roku 2013 o MFP¹⁴ sa jasne stanovuje, že táto pomoc má makroekonomický a finančný charakter a jej cieľom je

¹⁴ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 778/2013/EÚ z 12. augusta 2013 o poskytnutí ďalšej makrofinančnej pomoci Gruzínsku (Ú. v. EÚ L 218, 14.8.2013, s. 15).

„obnova udržateľného stavu vonkajších financií oprávnených krajín a území, ktoré majú ťažkosti s vonkajším financovaním“. MFP ako núdzový nástroj sa preto musí mobilizovať účinne a včas. Rozhodovanie v rámci riadneho legislatívneho postupu sa často označuje za pomerne časovo náročné, čo predstavuje významnú prekážku pre krízový nástroj, ktorého účelom je rýchlo reagovať na krízu v oblasti platobnej bilancie.

Za výnimočných okolností súvisiacich s krízou COVID-19 a útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine však príslušné balíky MFP boli prijaté rýchlo, keďže všetky inštitúcie naplno využili dostupné procesné flexibility. V týchto prípadoch sa Európsky parlament a Rada dohodli na uplatnení existujúcich postupov pre naliehavé prípady, ktoré umožnili prijať návrhy Komisie do jedného mesiaca. Európsky parlament sa odvolal na článok 163 rokovacieho poriadku, aby urýchlene pristúpil k legislatívnemu návrhu a prijal ho priamo na plenárnom zasadnutí, čím zjednodušil konzultácie s výbormi.

V rokovacom poriadku Európskeho parlamentu aj Rady sa stanovujú zrýchlené postupy umožňujúce rýchle prijatie vo výnimočných prípadoch. Štandardný postup trvá podstatne dlhšie, ako sa ukázalo v prípade návrhu na „MFP IV“ pre Jordánsko, ktorý Komisia navrhla v apríli 2024 a spoluzákonodarcovia ho prijali v apríli 2025. Tento časový rámec bol čiastočne spôsobený voľbami do Európskeho parlamentu v júni 2024 a následným opätovným ustanovením jeho výborov. Naopak, operácia „MFP V“ pre Jordánsko bola prijatá oveľa rýchlejšie: Komisia predložila návrh v auguste 2025 a spoluzákonodarcovia ho schválili v januári 2026. V prípade Egypta naliehavá potreba poskytnúť podporu v druhej polovici roka 2024 viedla Komisiu k tomu, aby v marci 2024 výnimočne navrhla prvú naliehavú krátkodobú operáciu MFP podľa článku 213 ZFEÚ (ktorý sa uplatňuje vtedy, keď je potrebná neodkladná finančná pomoc, a vyžaduje si len prijatie Radou). Komisia však navrhla poskytnúť väčšinu tejto podpory prostredníctvom druhej a strednodobejšej operácie MFP na základe bežného postupu podľa článku 212 ZFEÚ (za účasti oboch spoluzákonodarcov).

V tejto súvislosti treba poznamenať, že bol zmenený zjednodušený postup prijatia rozhodnutia Európskeho parlamentu. Na rozdiel od naliehavého postupu sa pri zjednodušenom postupe nevyžaduje žiadosť predsedu, aby sa návrh považoval za naliehavý, a zjednodušuje sa proces prijímania tým, že na schválenie sa vyžaduje menej krokov ako pri štandardnom postupe. Tento postup sa zatiaľ nepoužil pri prebiehajúcich MFP, ale mohol by vyhovovať núdzovému charakteru MFP; ide teda o vítaný krok k potenciálnemu zvýšeniu účinnosti pravidelných operácií.

4.2 MFP vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027

Súčasnú obdobie viacročného finančného rámca (VFR) charakterizovali viaceré krízy, mimoriadne vysoké geopolitické napätie a neistota, ktoré zasiahli partnerské krajiny EÚ a prehĺbili ich štrukturálnu hospodársku zraniteľnosť. V chronologickom poradí medzi ne patria hospodárske dôsledky pandémie ochorenia COVID-19, útočná vojna Ruska proti Ukrajine a v poslednom čase eskalácia konfliktov na Blízkom východe. V tejto súvislosti bola MFP v posledných rokoch veľmi žiadaná a ukázala sa ako hlavný pilier reakcie EÚ na riešenie makroekonomickej nestability v jej susedstve (vrátane kandidátskych krajín), pričom dopĺňala vonkajšie politiky EÚ a pomáhala partnerským krajinám realizovať kriticky dôležité reformy. Vzhľadom na pretrvávajúci náročný globálny výhľad sa

predpokladá, že aj v nadchádzajúcich rokoch bude veľmi potrebné, aby EÚ poskytovala MFP.

Za úvery v rámci MFP sa v súlade s nariadením (EÚ) 2021/947¹⁵ (ďalej len „nariadenie o nástroji NDICI_GE“) ručí prostredníctvom záruky pre vonkajšiu činnosť, s mierou tvorby rezerv vo výške 9 % na úrovni portfólia, ako to bolo v prípade predchádzajúcich VFR. Vzhľadom na výnimočnú situáciu poskytovania úverov krajine vo vojnovom stave, a to spočiatku bez podpory programu vyplácania prostriedkov MMF, bola tvorba rezerv pre Ukrajinu stanovená na 70 % počnúc mimoriadnou MFP v roku 2022.

Celkový rozpočet v súčasnom VFR pôvodne vyčlenený na tvorbu rezerv na úvery v rámci MFP bol stanovený približne na 1 miliardu EUR, čo predstavuje objem úverov vo výške 11 miliárd EUR. Vzhľadom na výraznú podporu EÚ Ukrajine prostredníctvom MFP v roku 2022, jej vyššiu mieru tvorby rezerv a rastúce napätie na Blízkom východe sa do konca roka 2023 vyčerpali viac ako dve tretiny vyčlenených prostriedkov. V súvislosti s revíziou VFR v polovici trvania sa rozhodlo o zvýšení rozpočtu na tvorbu rezerv na úvery v rámci MFP o 180 miliónov EUR. Umožnilo sa tak mobilizovať dostatočné zdroje na financovanie krátkodobej MFP pre Egypt vo výške až 1 miliardy EUR a pravidelnej operácie MFP pre Egypt vo výške až 4 miliárd EUR, ktoré spoluzákonodarcovia prijali v apríli 2025, pričom sa ponechal určitý priestor na ďalšie operácie MFP do konca roka 2027 (pozri zoznam operácií MFP financovaných v rokoch 2021 až 2027 v oddiele 5).

Keďže krízy sú vo svojej podstate nepredvídateľné, je nevyhnutné ponechať dostatočne veľký rozpočet na prípadné budúce operácie MFP v zostávajúcich dvoch rokoch tohto VFR (2026 – 2027). Rozpočet dostupný k dátumu vypracovania správy by mohol pokryť úvery vo výške až 2,2 miliardy EUR pri štandardnej miere tvorby rezerv 9 %. Úvery poskytnuté Ukrajine v rámci programu MFP+ (18 miliárd EUR) a úver MFP v rámci iniciatívy ERA (18,1 miliardy EUR) sú kryté manévrovacím priestorom v rámci stropu vlastných zdrojov a netvorí sa na ne rezervy *ex ante*. Sú zabezpečené možnosťou vyzvať členské štáty, aby poskytli dodatočné vlastné zdroje, keď sa vyčerpajú všetky ostatné možnosti v rámci existujúceho rozpočtového rámca. V prípade operácie MFP v rámci iniciatívy ERA poskytujú významné finančné krytie splátky úveru (vrátane úrokov a akýchkoľvek iných nákladov súvisiacich s úverom) z mimoriadnych príjmov získaných z imobilizovaných aktív Centrálnej banky Ruska.

4.3 MFP navrhovaná v návrhu Komisie na budúci viacročný finančný rámec na roky 2028 – 2034

Komisia 16. júla a 3. septembra 2025 predstavila svoje návrhy budúceho viacročného finančného rámca (VFR) vrátane návrhu týkajúceho sa programu Globálna Európa¹⁶, ktorý je hlavným nástrojom financovania pre vonkajšej činnosti. Cieľom programu Globálna Európa s navrhovaným rozpočtom 200 miliárd EUR je podporovať rozširovanie EÚ, susedstvo, medzinárodné partnerstvá a humanitárnu pomoc. Okrem toho sa na podporu neochvejnej podpory EÚ pre Ukrajinu môže v rokoch 2028 – 2034 mobilizovať pre Ukrajinu ďalších 100 miliárd EUR.

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 z 9. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa (Ú. v. EÚ L 209, 14.6.2021, s. 1 – 78).

¹⁶ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Globálna Európa, COM(2025) 551 final.

Program Globálna Európa zahŕňa rozšírené využívanie finančných nástrojov, rozpočtových záruk a úverov krytých rozpočtom EÚ s cieľom zvýšiť pákový efekt pri financovaní opatrení v partnerských krajinách. Na základe návrhu by sa tvorba rezerv na úvery v rámci MFP realizovala z rozpočtu programu Globálna Európa, hoci riadenie operácií MFP by bolo naďalej špecifické, ako je to v súčasnosti v prípade nariadenia o nástroji NDICI. Tým by sa zachovala súčasná medziinštitucionálna rovnováha v rozhodovaní o MFP v súlade so spoločným vyhlásením Európskeho parlamentu a Rady z roku 2013. MFP by zostala k dispozícii spolu s navrhovanými úvermi súvisiacimi s politikami ako doplnkový nástroj v rámci súboru nástrojov vonkajšieho financovania, čo by EÚ umožnilo naďalej reagovať na krízy v oblasti platobnej bilancie v partnerských krajinách spoločne s MMF.

Začali sa rokovania o budúcom VFR a Európsky parlament a Rada pripravujú svoje pozície.

5 VÝHĽAD DO BUDÚCNOSTI – OPERÁCIE MFP A ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA V ROKU 2026

Keďže MFP nie je programovateľná a riadi sa krízami, je ťažké presne predpovedať budúce operácie na zvyšok súčasného VFR. Tento oddiel je preto zameraný na operácie, ktoré už boli schválené v roku 2026, a poukazuje sa v ňom na potenciálne budúce operácie, pričom sa zdôrazňuje rýchlo sa meniace geopolitické prostredie.

Vo východnom susedstve má útočná vojna Ruska proti Ukrajine naďalej významný hospodársky vplyv na región. Najviac sú mu vystavené Ukrajina a Moldavsko. Obe tieto krajiny sú naďalej odkázané na značnú medzinárodnú pomoc, pričom kľúčovú úlohu v tomto ohľade zohráva EÚ.

Vzhľadom na pokračujúcu útočnú vojnu Ruska a z toho vyplývajúce značné a pretrvávajúce potreby Ukrajiny v oblasti financovania a obrany sa lídri EÚ 18. decembra 2025¹⁷ dohodli na poskytnutí nového obmedzeného úveru na podporu vo výške 90 miliárd EUR na roky 2026 – 2027, ktorý bude financovaný prostredníctvom pôžičiek EÚ na kapitálových trhoch a krytý manévrovacím priestorom EÚ. Tento úver bude splatný až po tom, ako Ukrajina dostane reparácie, pričom mobilizácia záruky EÚ v rámci posilnenej spolupráce zabezpečí, že finančné záväzky nezúčastnených členských štátov (Česka, Maďarska a Slovenska) zostanú nedotknuté.

Na základe tejto politickej dohody Komisia 14. januára 2026 prijala legislatívny balík, ktorý obsahuje návrh na zriadenie úveru na podporu Ukrajiny a zmeny nariadenia o viacročnom finančnom rámci a nariadenia o Nástroji pre Ukrajinu. Spoluzákonodarcovia prijali balík týkajúci sa úveru na podporu Ukrajiny v období od februára do apríla 2026¹⁸. Nový rámec podpory poskytne značnú rozpočtovú pomoc vo

¹⁷ Závery Európskej rady z 18. decembra 2025.

¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/467 z 24. februára 2026, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia úveru na podporu Ukrajiny na roky 2026 a 2027 (Ú. v. EÚ L, 2026/467, 26.2.2026), nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/468 z 24. februára 2026, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2024/792, ktorým sa zriaďuje Nástroj pre Ukrajinu (Ú. v. EÚ L, 2026/468, 26.2.2026), nariadenie Rady (EÚ) 2026/469 z 23. apríla 2026, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) 2020/2093, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L, 2026/469, 23.4.2026).

výške približne jednej tretiny úveru na podporu Ukrajiny prostredníctvom kombinácie nástrojov vrátane MFP a financovania prostredníctvom Nástroja pre Ukrajinu a prostredníctvom obrannej časti úveru na podporu Ukrajiny.

Táto zložka MFP sa zameria na podmienky posilnenia mobilizácie domácich príjmov, ako aj na udržateľnosť a kvalitu verejných výdavkov. Bude mať za cieľ dosiahnuť komplementárnosť s novým programom MMF a pokúsiť sa o riešenie hlavných príčin korupcie vo verejných financiách. Okrem MFP sa prostredníctvom úveru na podporu Ukrajiny doplní Nástroj pre Ukrajinu vo výške 50 miliárd EUR (2024 – 2027), ktorý vykonáva EÚ a ktorého cieľom je podporiť kľúčové štrukturálne reformy na ceste Ukrajiny k prístupu k EÚ.

Okrem toho je plán rastu pre Moldavsko vo výške až 1,9 miliardy EUR v rokoch 2025 až 2027 zameraný na podporu hospodárskej konvergenzie krajiny s EÚ a na pomoc priblížiť krajinu k členstvu v EÚ urýchlením reforiem a zlepšením prístupu Moldavska na jednotný trh EÚ.

Pokiaľ ide o južné susedstvo, v novembri 2022 požiadalo Tunisko o MFP vo výške 1,2 miliardy EUR na podporu svojich finančných potrieb v kontexte zhoršeného globálneho prostredia a vysokých medzinárodných cien komodít. Stalo sa tak potom, ako MMF a Tunisko v októbri 2022 uzavreli dohodu na pracovnej úrovni o novej rozšírenej fondovej facilitate (na štyri roky vo výške 1,9 miliardy USD). Rada MMF však program neprijala, pretože Tunisko nebolo schopné vykonať predchádzajúce opatrenia, najmä reformu dotácií na palivá. Po tom, ako tuniský prezident v marci 2023 vyjadril svoj nesúhlas s programom MMF, sa kontakty s MMF obmedzili na minimum a takisto sa ukončil dohľad podľa článku IV. Medzitým dynamický cestovný ruch a stabilné remitencie v Tunisku dočasne zmiernili tlak na vonkajšie financovanie. Komisia je na základe dôkladného posúdenia splnenia predbežných podmienok MFP a potrieb Tuniska v oblasti vonkajšieho financovania pripravená vypracovať návrh novej MFP po zavedení programu MMF, čím krajina potvrdí ochotu riešiť hlavné príčiny tlakov na vonkajšie financovanie, ktorým čelí. Potvrdilo sa to aj v rámci komplexného partnerstva medzi EÚ a Tuniskom, ktoré bolo dohodnuté v júli 2023, konštatovalo sa však, že bude potrebné zásadné a dôrazné vykonávanie ďalších reforiem.

V apríli 2022 Libanon uzavrel s MMF dohodu na pracovnej úrovni (na štyri roky vo výške 3 miliárd USD), ale zatiaľ dosiahol len obmedzený pokrok vo svojom dlhom zozname predchádzajúcich opatrení. HDP sa odvtedy ďalej znižuje, zatiaľ čo mnohé verejné inštitúcie prestali fungovať a mena dramaticky stratila na hodnote, čo viedlo k rozsiahlej dolarizácii libanonského hospodárstva. V januári 2025 libanonský parlament zvolil prezidenta a o niekoľko dní neskôr bol vymenovaný nový premiér, čím sa ukončila viac ako päť rokov trvajúca patová politická situácia a vytvorili sa podmienky na nové presadzovanie reforiem a obnovenie vzťahov s MMF. V marci 2025 nová vláda oficiálne požiadala MMF o nový program, čo je potenciálny pozitívny krok pri riešení hospodárskej krízy prostredníctvom medzinárodnej pomoci a komplexných reforiem. Odvtedy vláda dosiahla určitý pokrok v kľúčových reformách vrátane prijatia právnych predpisov, ktorými by sa čiastočne riešila kríza bankového sektora. Takéto reformy predstavujú predbežnú podmienku nového programu MMF. K aprílu 2026 však kľúčové právne predpisy buď ešte neboli parlamentom prijaté, alebo ich bolo potrebné znovu otvoriť,

keďže neboli úplne splnené základné požiadavky MMF. Hoci odklad ďalších volieb o dva roky môže v súvislosti s týmito právnymi predpismi prispieť k ďalšiemu pokroku, nedávne obnovenie konfliktov v krajine a regióny predstavuje ďalšiu výzvu pre hospodárske reformy. Komisia je pripravená podporiť komplexný program reforiem operáciou MFP, keď budú splnené predbežné podmienky (vrátane aktualizovaného priebežného vyplácania prostriedkov z programu MMF).

Komisia je pripravená zvážiť budúce žiadosti o MFP, prípadne navrhne nové a/alebo nadväzujúce operácie MFP pre oprávnených partnerov.

V tabuľke 1 je uvedený prehľad záväzkov a platieb v rámci grantov MFP a vyplácania úverov MFP za roky 2023, 2024, 2025 a (predbežne) 2026.

Tabuľka 1: Závazky a platby grantov MFP a vyplácanie úverov MFP v rokoch 2023 – 2026 (v EUR)¹⁹

	2023	2024	2025	2026
Viazané rozpočtové prostriedky na granty	45 423 330	57 367 177	59 267 773	61 511 946
Operatívne posúdenia, <i>ex post</i> hodnotenia	350 000	619 440	331 775	750 000
Ďalšie možné operácie MFP	45 073 330	56 747 737	58 935 998	60 761 946
Závazky spolu	45 423 330	57 367 177	59 267 773	–
Platobné rozpočtové prostriedky na granty	39 880 000	57 367 177	59 267 773	61 511 946
Operatívne posúdenia, <i>ex post</i> hodnotenia	329 765	749 270	331 775	750 000
MFP pre Moldavsko [rozhodnutie (EÚ) 2022/563] (dokončené)	10 000 000	5 000 000	–	–
MFP pre Moldavsko (navýšenie) [rozhodnutie (EÚ) 2023/1165] (dokončené)	22 500 000	22 500 000	–	–
Ďalšie možné operácie MFP	–	–	–	60 761 946
Platby spolu	32 829 765	28 249 270	331 775	61 511 946
Nepoužitú rozpočtové prostriedky na grantové platby	7 050 235	29 117 907	58 935 998	–
Vyplatenie úverov MFP		–	–	–
MFP III pre Jordánsko (dokončené)	200 000 000	–	–	–
MFP pre Moldavsko (dokončené)	40 000 000	45 000 000	–	–
Núdzová MFP pre Ukrajinu (dokončené)	–	–	–	–
Mimoriadna MFP pre Ukrajinu (dokončené)	–	–	–	–
Navýšenie MFP pre Moldavsko (dokončené)	50 000 000	50 000 000	–	–
MFP+ pre Ukrajinu (dokončené)	18 000 000 000	–	–	–
MFP pre Severné Macedónsko	–	50 000 000	–	–
Krátkodobá MFP pre Egypt (dokončené)	–	1 000 000 000	–	–
MFP pre Egypt – pravidelná	–	–	–	1 000 000 000
MFP pre Ukrajinu v rámci iniciatívy ERA (dokončené)	–	–	18 115 700 000	–
MFP IV pre Jordánsko	–	–	250 000 000	–
Celková výška všetkých vyplatených úverov MFP	18 290 000 000	1 145 000 000	18 365 700 000	1 000 000 000

¹⁹ V tabuľke nie sú zohľadnené žiadne návrhy na nové operácie MFP po decembri 2025.